

Florin I. Mangu

**RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ
OBIECTIVĂ**

COLECȚIA NOUL COD CIVIL

Colecție coordonată de **Rodica CONSTANTINOVICI**

Colecția *Noul Cod civil* a fost inițiată de Editura Universul Juridic în colaborare cu dl avocat Bogdan IONESCU, care a coordonat apariția primelor patru titluri din Colecție.

MANGU, FLORIN ION

- **Studii:** doctor în științe juridice, cu distincția *Magna cum laude*; absolvent al masteratului în Dreptul Afacerilor la Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara; licențiat în Științe Juridice la Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara.
- **Activitate profesională:** avocat în cadrul Baroului Timiș; prodecan al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara; conferențiar la Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara; lector în cadrul Institutului Național de Perfecționare Profesională a Avocaților; arbitru în cadrul Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timiș; secretar de redacție la Revista de Științe Juridice, publicată la Editura Universul Juridic, București.
- **Activitate științifică:**
  - *Executarea silită transfrontalieră a hotărârilor judecătorești pronunțate în materie civilă și comercială în Uniunea Europeană*, editată în cadrul programului Uniunii Europene nr. JLS/CJ/2007 – 1/10 (coordonatori dr. Kapa Mátyás, dr. Veress Emöd), 2009;
  - *Malpraxisul medical. Răspunderea civilă medicală*, Ed. Wolters Kluwer România, București, 2010;
  - *Contracte civile și administrative de valorificare a fondurilor europene*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013;
  - *Răspunderea civilă. Constantele răspunderii civile*, Ed. Universul Juridic, București, 2014;
  - autor al numeroase studii și articole.
- **Premii:** Premiul „Mihail Eliescu” acordat de către Uniunea Juriștilor din România pentru cea mai bună lucrare în domeniul răspunderii civile, *Malpraxisul medical. Răspunderea civilă medicală*, Ed. Wolters Kluwer România, București, 2010.

Florin I. Mangu
cercetător postdoctoral
Universitatea din Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ OBIECTIVĂ

Universul Juridic
București
-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MANGU, FLORIN ION

**Răspunderea civilă delictuală obiectivă / Florin I. Mangu. -
București : Universul Juridic, 2015**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-694-7

347.53(498)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Abrevieri

alin.	alineat
apud	citat după
art.	articol
C. Ap.	Curtea de Apel
C. civ.	Codul civil în vigoare
C. civ. 1864	Codul civil din 1864
C. pen.	Codul penal în vigoare
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
dec.	decizie
dec. civ.	decizia civilă
Dreptul	Revista „Dreptul”
ed.	ediția
Ed.	Editura
etc.	et caetera (și celelalte)
ibidem	în același loc
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
idem	același autor, aceeași operă
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.n.	nota noastră
O.G.	Ordonanța Guvernului
op. cit.	opera citată
p./pp.	pagina/paginile
pct.	punctul
s.	secția
s. civ.	secția civilă
s. pen.	secția penală
sent.	sentința

ș.a.	și alții (altele)
Trib.	Tribunalul
Trib. Suprem	Tribunalul Suprem
urm.	următoarele
vol.	volumul

Volumul de față este publicat în cadrul proiectului strategic: „Burse Universitare în România prin Sprijin European pentru Doctoranzi și Post-doctoranzi (BURSE DOC-POSTDOC)”, Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/133255, proiect derulat în perioada aprilie 2014-octombrie 2015 și finanțat de Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa prioritară 1 „Educația și formare profesională inițială de calitate în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”, Domeniul major de intervenție 1.5 – Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării.

Titlul I

Răspunderea civilă delictuală pentru fapta altuia

CAPITOLUL I

Reguli comune

1. Conceptul de „răspundere civilă delictuală pentru fapta altuia” în dreptul civil

1.1. Trei persoane

La prima vedere, răspunderea civilă delictuală pentru fapta altuia apare ca o curiozitate în materia răspunderii civile.

Astfel, dacă o persoană, prin fapta sa comisivă sau omisivă, săvârșită cu vinovăție, cauzează alteia un prejudiciu, aceasta din urmă are facultatea de a-i solicita primei repararea respectivului prejudiciu. Discutăm, într-o astfel de ipoteză, despre o situație clasică de răspundere, simplă, pentru fapta proprie, a persoanei fizice sau juridice, după caz, în care actorii implicați sunt doi: făptuitorul și victima.

În piesa răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia joacă întotdeauna trei actori: făptuitorul, victima și persoana răspunzătoare civilmente, jocul lor descriind situația unei răspunderi, de această dată complexe.

Făptuitorul este responsabilul primar, fiind autorul direct, adevărat al prejudiciului.

Persoana responsabilă civilmente este responsabilul secundar, fiind, așa cum vom vedea în cele ce urmează, autorul indirect al prejudiciului. Acesta este ținut, prin lege, să repare prejudiciul suferit de către victimă, în aceeași măsură în care este obligat autorul primar față de aceasta, ca și când el ar fi cel care, în mod

direct, prin fapta sa, ar fi cauzat prejudiciul. Fosta noastră instanță supremă, printr-o decizie de îndrumare¹, a statuat că „(...) prin parte responsabilă civilmente trebuie să se înțeleagă (...) orice altă persoană care, potrivit legii, este ținută să răspundă pentru prejudiciul produs altuia (prin fapta unei alte persoane – n.n.)”.

Cuvintele „primar”, respectiv „secundar” nu descriu o ierarhie a celor răspunzători pentru dauna suferită de către victimă, ci arată, pur și simplu, că, pentru același prejudiciu, ce reprezintă urmarea directă și necesară a acțiunii sau a inacțiunii făptuitorului, răspund față de victimă, în aceleași limite, concomitent sau alternativ, două persoane.

Opțiunea tragerii la răspundere a celor doi, în același timp, sau a fiecăruia dintre ei, separat, aparține întotdeauna victimei, cu precizarea că aceasta nu are facultatea de a solicita o dublă reparație a prejudiciului suferit, având posibilitatea urmării atât a făptuitorului direct, cât și a persoanei responsabile civilmente doar până la concurența pagubei experimentate, dreptul său la reparație, precum și obligația corelativă a celor doi putându-se exercita, respectiv executa în limitele impuse de principiul reparării integrale a prejudiciului².

1.2. Noțiune

Astfel, putem vorbi despre răspunderea civilă delictuală complexă pentru fapta altuia ori de câte ori, în cazurile anume prevăzute de lege [întrucât, așa cum vom vedea, textul art. 1349 alin. (3) C. civ. impune această limită – condiție], o persoană (pe care, convențional, o numim „persoană responsabilă/răspunzătoare

---

¹ Plen Trib. Suprem, dec. îndrumare nr. 4 din 21 iulie 1973, cu privire la obligația instanțelor judecătorești de a stabili în cadrul penal răspunderea altor persoane, în afară de inculpații gestionari, pentru prejudiciile aduse avutului obștesc, în Culegere de decizii pe anul 1973, pp. 32-36, comentată de C. Stătescu, în *Răspunderea civilă delictuală pentru fapta altei persoane*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 11 și urm.

² Pentru dezvoltări privind principiul reparării integrale a prejudiciului, a se vedea Fl.I. Mangu, *Răspunderea civilă. Constantele răspunderii civile*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, pp. 34-44, cu trimiterile bibliografice aferente.

civilmente” sau „responsabilul secundar”) este ținută răspunzătoare, față de un terț – victimă –, pentru prejudiciul cauzat acestuia prin fapta ilicită a unei alte persoane (adică a făptuitorului direct, a responsabilului „primar”), în aceeași măsură ca și aceasta din urmă, fără ca, pentru angajarea acestei răspunderi, să fie nevoie să se dovedească vinovăția primei¹.

2. Raportul dintre răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie și răspunderea civilă delictuală pentru fapta altei persoane²

2.1. Principiul în materia răspunderii civile delictuale: răspunderea civilă delictuală subiectivă, directă, pentru fapta proprie

Răspunderea civilă delictuală, ca formă a răspunderii juridice, se subsumează principiului care guvernează întreaga sferă a răspunderii sociale, conform căruia omul nu răspunde decât pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa ilicită săvârșită cu vinovăție³. Acest principiu și-a găsit consacrară în cuprinsul actualului Cod civil, la art. 16, la art. 1349 și la art. 1357, în mod cât se poate de firesc, neschimbând cu nimic ceea ce, în materie, au statuat, vreme de aproape 150 de ani, textele succinte, dar extraordinar de cuprinzătoare, ale art. 998-999 C. civ. 1864.

---

¹ G. Viney, P. Jourdain, *Traité de droit civil. Les conditions de la responsabilité*, ed. a 2-a, sub coordonarea lui J. Ghestin, Ed. Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1998, p. 816, nr. 788-6.

² Fl.I. Mangu, *Despre raportul dintre răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie și răspunderea civilă delictuală pentru fapta altei persoane*, lucrare susținută în cadrul Conferinței internaționale *The Reforms Concerning the Consolidation of the Rule of Law in European Countries*, organizată în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/133255, Proiect ID 133255 (2014), la Facultatea de Drept a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, în perioada 5-6 iunie 2014, ce urmează a fi publicată în volumul conferinței.

³ D. Alexandresco, *Teoria și practica dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, Tipografia Națională, Iași, 1898, p. 545.

Ambele legiuiri amintite condiționează răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie, cu corolarul său – obligația de reparare a daunei provocate –, de săvârșirea cu vinovăție a unei fapte ilicite prejudiciabile, care nu poate fi imputată decât persoanei care a comis-o. Vinovăția, având un caracter exclusiv personal, exclude, de principiu, posibilitatea unei răspunderi pentru fapta ilicită săvârșită cu vinovăție de către o altă persoană¹.

Aplicarea strictă a acestui principiu solicită ca persoana considerată răspunzătoare să fi avut, la data săvârșirii faptei ilicite prejudiciabile, discernământul suficient al acțiunilor sale, pe de o parte, și, pe de altă parte, libertatea deplină de a acționa, pentru a i se putea imputa consecințele negative ale acestor fapte. Cu alte cuvinte, antrenarea răspunderii civile delictuale este, în lumina acestui principiu, tributară concepției subiective a răspunderii, care implică o imputabilitate a prejudiciului făptuitorului.

Deși principiul în discuție este unul ale cărui virtuți nu pot fi contestate, acestea concretizându-se în chiar funcțiile răspunderii civile, atât în funcția reparatorie – constând în obligația de reparare a prejudiciului, care incumbă făptuitorului –, cât și în aceea preventiv-educativă, de preîntâmpinare a săvârșirii în viitor de către cel sancționat ori de către alții de fapte ilicite², inconveniențele aplicării sale sunt evidente: în lipsa discernământului făptuitorului ori a deplinei libertăți a actelor sale reprobabile, oricât de gravă ar fi paguba cauzată prin fapta sa ilicită și indiferent dacă acesta este solvabil sau nu, victima nu își poate repara prejudiciul suferit.

Scenariul oferit de punerea în practică a acestui principiu este unul simplu, acela al unei răspunderi pentru fapta personală a autorului prejudiciului.

Răspunderea angajată este întotdeauna una subiectivă, întrucât este condiționată de săvârșirea cu vinovăție, sub orice formă și în orice grad, a faptei ilicite.

---

¹ R. Petrescu, *Drept civil. Teoria obligațiilor. Răspunderea delictuală*, Ed. Oscar Print, București, 1996, p. 158.

² C. Stătescu, *op. cit.*, p. 1.